

Oman maan rajat ylittävät riita-asiat Euroopan unionissa

Kansalaisen opas

Euroopan oikeudellinen verkosto
(siviili- ja kauppaoikeus)

Alkusanat kansalaisen oppaaseen:

Oman maan rajat ylittävät riita-asiat Euroopan unionissa

Euroopan unionin lainsäädäntö auttaa yksityishenkilöitä ja yrityksiä riita-asioissa, jotka koskevat useampaa kuin yhtä jäsenmaata. Tähän pyritään uusilla menettelyillä, joilla yksinkertaistetaan rajat ylittävää velkojen perintää. Riitauttamattomia rahavaateita koskeva eurooppalainen maksamismääräys ja enintään 2 000 euron arvoisia vaateita koskeva eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely ovat hyödyllisiä oikeudellisia välineitä. Ne tarjoavat EU:n kansalaisille ja yrityksille keinoja ratkaista rajat ylittävät tapaukset tehokkaammin helpottamalla oikeusvaateiden käsittelyä, kun vastaaja asuu toisessa EU-maassa kuin kantaja.

Vapaa liikkuvuus on yksi EU:n kansalaisen keskeisimmistä oikeuksista. Se ei saa jäädä vain abstraktiksi periaatteeksi, vaan sen on toteuduttava kaikissa EU-maissa. Siksi EU:n lainsäädännön noudattamista on valvottava tiukasti. Siviilioikeuden alalla Euroopan unioni voi helpottaa kansalaistensa arkea, etenkin liikkumista ja ostosten tekoa rajojen yli. Sisärajattoman Euroopan oikeusalueen luominen vahvistaa yhtenäismarkkinoita, joiden moitteettoman toiminnan kannalta on keskeistä helpottaa rajat ylittävää velkojen perintää.

Kansalaisen oppaassa esitellään asianomaista lainsäädäntöä ja eurooppalaisten menettelyjen taustalla olevia periaatteita ja selostetaan, kuinka kansalainen voi hyödyntää niitä. Opas kattaa vain siviili- ja kauppaoikeuden alan.

Olen vakuuttunut, että tämä opas helpottaa riita-asioiden ratkaisumenettelyjen käyttöönottoa ja soveltamista ja tarjoaa apua käytännön tilanteisiin.

Kunnioittavasti

Viviane Reding
Varapuheenjohtaja
Oikeus-, perusoikeus-
ja kansalaisasiat

1. JOHDANTO

Oletko joskus ostanut internetin kautta toisesta EU-maasta tavaraa, joka ei koskaan saapunut perille? Tai oletko mahdollisesti ostanut lomamatkallasi tietokoneen ja havainnut kotiin tultuasi, ettei se toimi niin kuin pitäisi? Tai oletko teettänyt loma-asunnollasi korjaustöitä, joiden jälki oli huonoa?

Tällaisissa tilanteissa saatat harkita oikeusjutun nostamista. Mutta miten käy, jos henkilö tai myyjä, jota vastaan haluaisit jutun nostaa, onkin toisessa EU-maassa?

Euroopan unionin lainsäädäntö auttaa kansalaisia, jotka joutuvat käymään oikeutta oman maansa rajojen yli. Tässä oppaassa selitetään EU-lainsäädännön periaatteita ja sisältöä. Tavoitteena on helpottaa päätöstä siitä, kannattaako EU-lakeihin turvautua. Lisäksi oppaassa kerrotaan, mistä saa hakulomakkeita ja tarkempaa tietoa. Oppaassa käsitellään ainoastaan siviili- ja kauppaoikeuden piiriin kuuluvia riita-asioita, ei rikos-, perhe-, konkurssi- tai perimysoikeudellisia asioita. On syytä huomata, että kyseistä lainsäädäntöä ei sovelleta Tanskassa*.

* Tosin Bryssel I –asetusta sovelletaan Tanskassakin, koska maa on erikseen sopinut asiasta EU:n kanssa.

Oikeudenkäynti voi olla henkisesti ja taloudellisesti raskas ja aikaa vievä prosessi. Ennen asian viemistä oikeuteen kannattaisikin kokeilla sovittelua tai vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja. Voit myös harkita valituksen tekemistä kuluttaja-asiamiehelle tai vastaavalle taholle. Jos kaikesta huolimatta joudut viemään asian tuomioistuimeen, on tärkeää tietää vastapuolen nimi ja osoite ja varmistaa, että tällä henkilöllä on varallisuutta, muuten oikeusjutun nostamisesta ei ole hyötyä. Lisätietoa vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta on sivustolla http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_gen_fi.htm

Lisätietoa valtioiden rajat ylittävistä kuluttajan oikeuksista on sivustolla http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/index_en.htm

“Euroopan unionin lainsäädäntö auttaa kansalaisia, jotka joutuvat käymään oikeutta oman maansa rajojen yli.”

2. MIKÄ MAA, MIKÄ LAKI?

Säännöt siitä, minkä maan tuomioistuimessa rajat ylittävä riita-asia ratkaistaan, sisältyvät ns. Bryssel I -asetukseen (N:o 44/2001). On ratkaisevan tärkeää tietää, minkä maan tuomioistuimessa asia on saatettava vireille. Yleensä asia käsitellään sen EU-maan tuomioistuimessa, jossa vastaaja asuu tai – jos vastaaja on yritys – jossa sillä on kotipaikka. Tästä pääsäännöstä on kuitenkin joitakin poikkeuksia. Tarkempia tietoja on kohdassa 7.

Seuraavassa kuvataan EU-maiden sopimat menettelyt, joiden avulla pyritään yksinkertaistamaan ja nopeuttamaan rajat ylittävien tapausten käsittelyä ja helpottamaan oikeusvaateiden käsittelyä, kun vastaaja asuu toisessa EU-maassa kuin kantaja.

A. Eurooppalainen maksamismääräys (asetus 1896/2006)

Maksamismääräystä käytetään, jos kantaja vaatii maksua tai maksunpalautusta eikä vastaaja kiistä velkaansa. Tällaista riidatonta vaatimusta varten on täytettävä vakiolomake. Lomakkeita ja tietoa maksamismääräyksestä on saatavilla kaikilla EU-kielillä Euroopan siviilioikeudellisen atlaksen sivustolla http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_filling_fi.htm

B. Eurooppalainen täytäntöönpanoperuste (asetus 805/2004)

Eurooppalainen täytäntöönpanoperuste on todistus, joka liitetään riidatonta vaatimusta koskevaan kansalliseen tuomioon, tuomioistuimessa tehtyyn sovintoon tai viralliseen asiakirjaan. Sillä vahvistetaan, että kyseinen tuomio, sovinto tai asiakirja voidaan panna täytäntöön toisessa EU-maassa. Täytäntöönpanoperustetta sovelletaan myös sellaisiin riidattomiin vaatimuksiin, jotka kansallinen tuomioistuin on jo ratkaissut siten, että velka on maksettava kantajalle. Täytäntöönpanoperustetta haetaan yleensä asiaa käsitelleeltä tuomioistuimelta. Tällöin on noudatettava sen maan kansallisia vaatimuksia, jossa tuomioistuin sijaitsee.

Vaatimus katsotaan riidattomaksi, jos vastaaja on tunnustanut vaatimuksen tuomioistuimessa, tuomioistuimen hyväksymässä sovinnossa tai virallisessa asiakirjassa, tai jos vastaaja ei ole vastustanut vaatimusta. Lisäksi katsotaan, että vastaaja on hyväksynyt vaatimuksen hiljaisesti, jos hän jää pois oikeudenkäynnistä.

C. Eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely (asetus 861/2007)

Tätä menettelyä sovelletaan maan rajat ylittäviin vaatimuksiin, joiden arvo on enintään 2 000 euroa (ilman korkoja). Yleensä asia voidaan hoitaa kirjallisesti siten, että kantaja täyttää vakiolomakkeen, johon vastaaja voi vastata, ks.

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_filling_fi.htm

EU:n siviili- ja kauppaoikeudesta sekä kansallisista menettelyistä on runsaasti tietoa Euroopan oikeudellisen verkoston sivustolla http://ec.europa.eu/civiljustice/homepage/homepage_ec_fi.htm

Euroopan siviilioikeudellisessa atlaksessa on rajat ylittäviä riita-asioita koskevaa käytännön tietoa ja kaikki vakiolomakkeet: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_fi.htm

3. MIKÄ MENETTELY ON SOPIVIN?

Onko vaadittu rahasumma 2 000 euroa tai sitä vähemmän? Jos on, kannattaa harkita eurooppalaista vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa menettelyä. Jos on epätodennäköistä, että velallinen riittää vaatimuksen, on kuitenkin myös mahdollista turvautua joko eurooppalaiseen täytäntöönpanoperusteeseen tai eurooppalaiseen maksamismääräykseen. On syytä huomata, että eurooppalainen täytäntöönpanoperuste alkaa kansallisena menettelynä (kansallisen tuomioistuimen antamasta tuomiosta) ja

muuttuu eurooppalaiseksi menettelyksi, mikä helpottaa tuomion täytäntöönpanoa toisessa EU-maassa. Sen sijaan eurooppalainen maksamismääräys on alusta lähtien eurooppalainen menettely. Jos oikeutta käydään toisessa EU-maassa, eurooppalaisen maksamismääräyksen käyttö voi olla helpompaa, koska lomakkeet ja tietosivut ovat saatavilla kaikilla EU-kielillä. Jos kansallinen tuomioistuin on jo antanut asiassa tuomion, eurooppalainen täytäntöönpanoperuste on todennäköisesti paras vaihtoehto.

Jos kuitenkin kysymys on suuremmasta rahamäärästä ja on todennäköistä, että kanne riitautetaan, sovelletaan muita sääntöjä, joita kuvataan jäljempänä.

© istockphoto.com

“Onko vaadittu
rahasumma
2 000 euroa tai
sitä vähemmän?”

4. EUROOPPALAINEN TÄYTÄNTÖÖNPANOPERUSTE

Ensimmäiseksi tarvitset oman maasi tuomioistuimen tuomion hyväksesi vastaajaa vastaan. Sääntöjä siitä, mikä tuomioistuin voi käsitellä asian, tarkastellaan kohdassa 7. On kuitenkin huomattava, että jos velallinen on kuluttaja, asia käsitellään hänen maansa tuomioistuimessa. Vaikka velallinen ei riitauttaisi vaatimusta, hänelle on toimitettava asiakirja, josta käy ilmi vaatimusperuste, vaadittu määrä (mahdollisine viivästyskorkeineen) sekä asianosaisten nimet ja osoitteet. Tuomiossa määrätään velallinen maksamaan rahasumma, jolla hän korjaa aiheuttamansa vahingon.

Seuraavaksi on haettava tuomion vahvistamista eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi. Tuomion antanut tuomioistuimien käyttää tätä varten asetuksen liitteenä olevaa vakiolomaketta, joka löytyy suomeksi osoitteesta

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/rc_fillingeo_fi.htm

Täytäntöönpanoperusteen vahvistava tuomioistuimen todistus on lähetettävä sen maan täytäntöönpanoviranomaiselle, jossa velallinen asuu tai jossa hänellä on varallisuutta. Täytäntöönpano toisessa maassa voidaan evätä ainoastaan siinä tapauksessa, että se on ristiriidassa toisen samoja asianosaisia koskevan tuomion kanssa, joka on annettu kyseisessä maassa. Täytäntöönpanoa eri EU-maissa selitetään yksityiskohtaisesti sivustolla http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_fi.htm

Eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen lisäksi kantajan on toimitettava jäljennös alkuperäisestä, hänen hyväkseen annetusta tuomiosta. Sen mukaan, mitkä kielet toisen EU-maan täytäntöönpanoviranomainen hyväksyy, saatetaan vaatia lisäksi käännöstä täytäntöönpanoperusteen vahvistavasta todistuksesta. Atlas-sivustolla on tietoa hyväksyttävistä kielistä. Tuomion täytäntöönpanolle ei saa asettaa muita muotovaatimuksia. Täytäntöönpanossa noudatetaan kyseisen maan tavanomaista käytäntöä. Jos esimerkiksi tuomion panee normaalitapauksissa täytäntöön ulosottomies, tätä käytäntöä on noudatettava myös tässä tapauksessa.

“Tuomion täytäntöönpanolle ei saa asettaa muita muotovaatimuksia. Täytäntöönpanossa noudatetaan kyseisen maan tavanomaista käytäntöä.”

5. EUROOPPALAINEN MAKSAMISMÄÄRÄYS

Maksamismääräysmenettely muistuttaa menettelyä, jota noudatetaan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen yhteydessä. Kansallisen tuomioistuimen tuomiota ei tosin tarvita. Menettely jatkuu niin kauan kuin vastaaja ei riitautakaan. Jos hän riitauttaa kanteen, asia voidaan käsitellä sen EU-maan tavonomaisten kansallisten siviiliprosessisääntöjen mukaisesti, jossa alkuperäinen kanne nostettiin.

Hakemus rajat ylittävän vaatimuksen vahvistamisesta eurooppalaiseksi maksamismääräykseksi tehdään täyttämällä asetuksen liitteenä oleva lomake A, joka löytyy sivulta

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_filling_fi.htm

Lomakkeessa on ilmoitettava kantajan ja vastaajan nimi ja osoite, selitettävä asia, mainittava, että kyseessä on rajat ylittävä vaatimus, ja kuvattava vaatimusta tukeva näyttö.

Tiedot siitä, mitkä tuomioistuimet voivat antaa maksamismääräyksen ja minne hakemuslomake on toimitettava, löytyvät sivulta

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_courtsJurisd_fi.htm

“Jos vastaaja ei vastusta vaatimusta, eurooppalainen maksamismääräys on välittömästi täytäntöönpanokelpoinen.”

Jos lomake on täytetty oikein ja kun tarvittavat täydentävät tiedot on toimitettu, tuomioistuin antaa eurooppalaisen maksamismääräyksen 30 päivän kuluessa.

Sen jälkeen tuomioistuin antaa maksamismääräyksen vastaajalle tiedoksi. Vastaja voi joko maksaa vaaditun summan tai vastustaa maksamismääräystä. Jälkimmäisessä tapauksessa hänellä on 30 päivää aikaa antaa vastineensa. Jos näin tapahtuu, asia voidaan siirtää käsiteltäväksi tavanomaisessa siviilioikeudellisessa tuomioistuimessa kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Jos vastaaja ei vastusta vaatimusta, eurooppalainen maksamismääräys on välittömästi täytäntöönpanokelpoinen. Täytäntöönpano voidaan evätä ainoastaan siinä tapauksessa, että se on ristiriidassa toisen samoja asianosaisia koskevan tuomion kanssa, joka on annettu samassa maassa. Eurooppalaisen maksamismääräyksen jäljennös ja tarvittaessa käänös on toimitettava sen maan täytäntöönpanoviranomaisille, jossa kantaja hakee vaatimuksen täytäntöönpanoa (ja jossa vastaaja asuu tai jossa hänellä on varallisuutta). Täytäntöönpanosta kerrotaan lisää sivustolla

http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen-fi.htm

6. VÄHÄISET VAATIMUKSET

Enintään 2 000 euron vaatimukset (ilman korkoja) käsitellään nopealla ja yksinkertaisella kirjallisella menettelyllä, jossa käytetään vakiolomakkeita.

Kantaja ilmoittaa henkilötietonsa ja vaatimuksensa lomakkeessa A, joka on asetuksen liitteenä ja saatavilla sivulta http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_filling_fi.htm Mahdolliset asiakirjatodisteet, kuten kuitit, laskut yms. liitetään hakemuslomakkeeseen.

Hakemuslomakkeen saatuaan tuomioistuin täyttää osuutensa vastauslomakkeesta (myös Atlas-sivustolla). Tuomioistuimen on annettava hakemuslomakkeen jäljennös sekä vastauslomake vastaajalle tiedoksi 14 päivän kuluessa hakemuslomakkeen vastaanottamisesta. Vastaajalla on 30 päivää aikaa vastata täyttämällä oma osuutensa vastauslomakkeesta. Tuomioistuimen on toimitettava vastauksen jäljennös kantajalle 14 päivän kuluessa.

Tuomioistuimen on 30 päivän kuluessa vastaajan vastauksen vastaanottamises-

ta joko annettava tuomionsa tai pyydettyä kirjallisesti lisätietoja jommaltakummalta asianosaiselta tai kutsuttava asianosaiset suulliseen käsittelyyn. Asianosaisilla ei tarvitse olla asianajajaa suullisessa käsittelyssä.

Kun tuomioistuin on ratkaissut asian kantajan hyväksi, hän voi pyytää tuomioistuinta täyttämään veloituksetta lomakkeen D, joka on myös Atlas-sivustolla. Tämä lomake voidaan joutua käännättämään toisen maan kielelle. Lisäksi tarvitaan varsinaisen tuomion jäljennös. Muita asiakirjoja ei tarvita.

“Asianosaisilla ei tarvitse olla asianajajaa suullisessa käsittelyssä.”

Tuomio on täytäntöönpanokelpoinen missä tahansa toisessa EU-maassa. Täytäntöönpano voidaan evätä ainoastaan siinä tapauksessa, että tuomio on ristiriidassa toisen samoja osapuolia koskevan tuomion kanssa, joka on annettu samassa maassa. Lisätietoja täytäntöönpanosta eri EU-maissa on sivustolla http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsJurisd_fi_fi.htm

Vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen mukaisesti oman maan viranomaisten – esimerkiksi paikallisen käräjäoikeuden – on annettava asianosaisille apua lomakkeiden täyttämässä.

7. YLEISET SIVIILIOIKEUDELLISET VAATIMUKSET

Bryssel I –asetuksessa (44/2001) säädetään, missä tuomioistuimessa valtioiden rajat ylittävät riita-asiat on käsiteltävä ja miten tuomiot tunnustetaan ja pannaan täytäntöön toisessa EU-maassa.

Pääsäännön mukaan asia käsitellään sen maan tuomioistuimessa, jossa vastaajalla on kotipaikka. Jos asian panee vireille kuluttaja, hän voi kuitenkin valita oman maansa tuomioistuimen tai vastaajan maan tuomioistuimen välillä. Kustannus- ja kielisistä kuluttajat nostavat kanteen yleensä oman asuinmaansa tuomioistuimessa.

Sopimusrikkomusta koskeva asia käsitellään sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä sopimus olisi ollut täytettävä. Jos asia koskee muuhun kuin sopimukseen perustuvaa vahingonkorvausta, asian käsittelee sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa vahinko sattui. Jos esimerkiksi kantaja on saanut vamman toisen henkilön huolimattomuuden seurauksena, asia käsitellään siinä maassa, jossa vamma aiheutui.

Asetusta sovelletaan kaikkiin siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin, jotka riitautetaan tai joissa vaadittu määrä on yli 2 000 euroa.

Kun oikea tuomioistuin on ratkaissut asian kantajan hyväksi, tuomio on vielä tunnustettava muissa EU-maissa. Jotta tuomio voidaan panna täytäntöön toisessa EU-maassa, kantajan on kuitenkin ensin pyydettävä täytäntöönpanomaan tuomioistuimelta todistusta tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta. Kuten edellä kuvatuissa menettelyissä, todistuksen saatuaan kantajan on turvaututtava velallisen asuinmaan täytäntöönpanokeinoihin, kuten ulosottoon tai palkan ulosmittaukseen.

8. LOPPUANAT

Oikeusjutun nostaminen toisessa maassa olevaa henkilöä tai yritystä vastaan voi tuntua ylivoimaisen vaikealta. Vastajan ei kuitenkaan pidä antaa väistää vastuutaan vain siksi, että hän sattuu asumaan toisessa maassa. Siksi kannattaa varmistaa oikeuksiensa toteutuminen hyödyntämällä tässä oppaassa kuvattuja EU-sääntöjä ja -menettelyjä.

FI

Yhteystiedot

Euroopan komissio
Oikeusasioiden pääosasto
Euroopan oikeudellinen verkosto
(siviili- ja kauppaoikeus)
Rue Montoyer 59,
B-1049 Brussels

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>

ISBN 978-92-79-16644-0

9 789279 166440

DS-31-10-598-FI-C doi:10.2838/3004

kansikuva © iStockphotos.com

